

Kære nye præst

af Sten Skovsgaard

Kære nye præst. Til lykke med, at du er blevet præst og har fået et embede og en betroet opgave i folkekirken. Du har fået en menighed og mange mennesker, som du skal virke iblandt og for.

Du skal være forberedt på, at præsteembedet rummer utallige udfordringer, men også mange farer. Den største fare er fristelsen til at være relevant. Du vil møde spørgsmålet i forskellige sammenhænge: Hvad skal kirken gøre godt for? Hvad kan præster i grunden udrette? Hvad betydning har dit arbejde? Hvad er relevansen af folkekirken og det, du gør og siger? Her kan det være en hjælp at tænke på Jesus. Han var nemlig ikke relevant. Han faldt ikke for fristelsen til at være betydningsfuld, magtfuld endsige ”at gøre en forskel.” Han kunne have skabt stene om til brød i ørkenen, men faldt ikke for djævelens fristelse. Han gav heller ikke efter for fristelsen til at mætte alle sultne, underholde folk, helbrede alle syge eller oprette sit rige fuldt og helt i verden. Han viste aldrig sin magt og herlighed og betydning for mennesker; men han ydmygede sig i stedet. Han valgte en anden og snævrere vej, korsets vej, irrelevansens vej. Og her udfoldede Guds kraft sig helt.

Så når nogen spørger dig: ”Hvilken relevans har folkekirken og du som præst for mennesker i dag?” - så kan du roligt svare: ”Min og kirkens relevans ligger gemt i irrelevansen.” Gud bor i irrelevansen. Derfor er kirken altid på irrelevansens side. Den er og skal være de irrelevantes forsvarer. Det betyder, at kirken – og du som præst – skal være et bolværk for svage, undertrykte, marginaliserede, udstødte og handicappede mennesker. For de sørgende, tvivlende, fangne og lidende. Du kan også henvise til det svar, som Gud gav Paulus: ”Min magt udøves i magtesløshed.” 2. Kor 12,9). Guds magt bor og udøves i irrelevansen.

Det er til gengæld folkekirkens ros og styrke – og egentlige relevans. Kirken er stedet, hvor der er plads til irrelevans og magtesløshed. Her gælder det ikke om at være størst, bedst eller hurtigst. Det gælder heller ikke om at tjene flest penge, skrive de bedste klummer, prædikener eller essays eller at komme med de bedste ideer til fornyelse og initiativer i kirken. Det gælder om at kunne leve i og nøjes med irrelevansen. Det er en opgave, der kræver en alvorlig og intensiv øvelse – ikke mindst i en tid, hvor der mere end nogensinde er efterspørgsel efter relevans. Indøvelse i irrelevans

På tærsklen til dit nye embede vil jeg derfor give dig nogle få gode råd og leveregler som hjælp til indøvelse i irrelevansen:

1. For det første må du ikke ligge under hverken for dine egne eller andre menneskers domme eller bedømmelse. Det er en vanskelig øvelse, fordi vi er så vant til at bedømme hinanden og se på os selv med andres øjne. Men dommen er Guds. Det er Gud, som ser og skal bedømme dig. Det er hans dom og bedømmelse, du skal have for øje. Når du øver dig i det, vil det fritage dig for at tænke på din egen eller andre menneskers dom. Og det er netop en fritagelse for enhver form for relevans og en frisættelse til at gøre Guds vilje.

2. Den frihed vil for det andet sætte dig fri til at udføre det arbejde, som ingen andre bryder sig om. Det betyder, at du skal søge efter og gøre det stille, skjulte arbejde, det som ser ubetydeligt ud, som ingen andre gider bruge tid på, og som du aldrig vil få ros eller anerkendelse for i denne verden. Det arbejde vil du få mod og kræfter til at gøre, når du glemmer alt om relevans og lever med irrelevansen.

3. Det kræver for det tredje en daglig søgen og fordybelse i Gud og hans rige. Jesus siger: ”Søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det andet gives jer i tilgift.” (Matt 6,33). At søge Guds rige er at bede. Dagligt og vedholdende skal du prise Gud, bede til ham og lytte til, hvad han vil sige. Du skal være stille for ham og lade hans hjerte møde dit hjerte. Du skal læse i bibelen, grunde over teksterne, tømme dine tanker og udøse dit hjerte. ”Bede, banke, råbe, græde er de kristnes største kunst” (DS 583, 3). Den salmelinje fortæller, hvad der er det største, du kan gøre, og som netop ingen ser. Jesus siger: ”Men når du vil bede, så gå ind i dit kammer og luk din dør og bed til din fader, som er i det skjulte. Og din fader, som ser i det skjulte, skal lønne dig” (Matt 6,6). Når Jesus siger, at du skal lukke din dør, er det for at du skal skånes for at se folk ryste på hovedet ad dig og høre dem kalde det tåbeligt tidsspilde og irrelevant. Men du skal vide, at det er det mest relevante, du kan foretage dig som kristen, og hvor løftet lyder: Din fader skal lønne dig.

4. For det fjerde skal du sørge for at få dig en fortrolig, en sjælesørger, en, som du kan fortælle, hvad du kæmper med og hvad, der tynger dig. Djævelens bedste våben er de skjulte tanker. Derfor skal du åbne dit hjertes inderste tanker for Gud og for en sådan fortrolig.

5. For det femte skal du give dig selv lov til at lave ingenting. Du skal øve dig i at holde fri, pjække, være nyttesløs og irrelevant. Det er vanskeligt som ny præst, fordi man gerne vil være både effektiv og aktiv. Selvfølgelig skal du hverken være doven eller inaktiv. Men du skal værne om pauserne og dig selv. Ligesom et stykke musik lever af pauserne, sådan lever en præst også af at holde hvil og være stille. Giv dig hver dag lov til at stoppe op. Luk dagligt ned for sanser og indtryk, det gælder også facebook, computer, mobiltelefon og lyd i stedet til ånden, der bor i dig.

6. For det sjette: Gå hver dag en tur. Ikke en hurtig og målbevidst spadsere- eller løbetur, men en slentretur, hvor du kommer roligt omkring i dit sogn. Du skal vise dig i sognet

og være tilgængelig. Der er for mange præster, der bliver siddende inde bag lukkede døre, som disciplene efter påskedag. Som lever livet digitalt og har faste træffetider og møder på kontoret og hjemme. Du skal i stedet gå ud i verden, og den er ikke langt væk, for verden er dit sogn. Her skal du møde dem, der går på vejen, sidder i parken eller befinder sig i indkøbscenteret. Selvom det føles som spild af tid og helt irrelevant, skal du stædigt blive ved. Og du vil opleve, at verden åbner sig for dig og bliver større.

7. Den syvende og sidste øvelse i irrelevansen, er at give dig selv tid og mulighed for at lave noget andet end det præstelige. Find dig en hobby, en omgangskreds, et miljø og en beskæftigelse, som ligger fjernt fra dit præste- og prædikeembede. Omgiv dig med mennesker, som du ikke kender fra kirken – og husk herunder særligt dine naboer. Stress Til slut et par ord om stress. Mange præster bliver stressede og sygemeldes. Det kan der være mange gode grunde til. En af dem kan være ønsket om og jagten på relevans. Man vil gerne ses, søger ros og anerkendelse og sætter flere og flere initiativer i gang. Det er dog en kilde, som kun kortvarigt kan slukke tørsten. Ligesom en kunstner ikke maler for at være relevant, og en komponist ikke komponerer for at skabe relevant musik, sådan skal du som præst heller ikke arbejde for at gøre folkekirken relevant. Det vil være at skyde langt under målet. Og hvem ønsker at være en undermåler, når man nu er præst?

Kaj Munk sagde engang: ”Aldrig, aldrig, aldrig spørge om det nytter, bare, om det er sandt.” Jeg siger til dig: Aldrig spørge om det, du siger eller gør, er relevant – kun om det er sandt!

Steen Skovsgaard er tidligere biskop over Lollands falsters stift, phd. og pastor emeritus